

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Gazdasági és társadalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. — A gazd. főkegyelet tagjainak: egész évre 2 frt, félévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklamátiók a kiadóhivatalhoz intézendők.

Szerkesztői és kiadói:
A muraszombati gazd. főkegyelet.
A szerkesztésért felelős:
TAKÁCS R. ISTVÁN, e. titkár.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésügyi közlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábol posztosr egyszeri hirdetésnél 10 kr. többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegző 30 kr. Nyitlitér poutsora 25 kr.

Iskoláink és a méhészet.

Az okszerű méhészettel ma még csak az intelligens osztály foglalkozik. Hogy az hazánk közkincsévé váljék s hogy tehát a köznép és földmivelő osztály között is minél inkább elterjedne: általános óhai. De nem oly könnyű ezt eszközölni, mint amennyire a magas kormány és méhészeti apostolaink lelkében erre a jóakarati megvan. A földmivelő népben nincs meg a kellő ismeret, a melyre, mint alapra, az okszerű méhészet helyezkedhetne; de nincs meg benne a hajlandóság sem, hogy tetemesebb jövedelemre való kilátással, az okszerűség követelte beruházásokra, felszerelésekre áldozzon. A jó példa és szép siker nélkül is hat; míg az avatatlanságon megtört eredmény a hasonló műveltségűt is elcsüggeszti, visszariasztja. A kormány nem adhat többet, mint a mennyi jut. Nem is vádolom ezért a kormányt; a társadalomban rejlik a hiba. Az állam akként kénytelen jövedelmét beosztani, ahogyan a körülmények engedik; s az állambiztartsábnak soha sem módosulnak ugy a viszonyok, hogy a jelenlegi arány a tanítók előnyére megváltozzék. A földműves száuk ismeretköréhez még azon baj is járul, hogy nem tartja idejét elégségesnek az okszerű méhészkedésre, mert épen az időben van a me-

zőn legtöbb, legsürgősebb dolga. A földműves eloglaltsága mellett egykét szeri ügyetlenségéből nem sikerült kísérlet elég arra, hogy többeknek kedvét szegje az okszerű méhésztől.

Az iskola lenne hivatva, hogy az okszerű méhészetet alapos oktatással terjessze, megkedveltesse. E végre föltétlenül kívánalom, hogy a tanító is képzett méhészt legyen.

A méhészet terén elért sikerekből az oroszlanrész tagadhatatlanul a papok és tanítóké: állásuknál fogva is ők hivatvák a nép között terjeszteni azt. Ennek a tudata indította arra a kormányt, hogy az okszerű méhészetet a tanítók közvetítésével általánosítsa. De szerintem az ezen intézkedésben rejlő jóakarati alig fog több érni a buzditásnál; általánosságban nem lesz ennek kívánt sikere. A mely tanítóban nincs hajlam a méhészt iránt; a kit nem a vágy indít arra, hogy e tárgy ismereteket és gyakorlottságot megszeresse, az a jelenlegi terv szerint, a tanítóképzésben nem lesz szakértő méhészeljelt, sem az életben méhészt, vagy méhészeti tanító.

Ha minden tanítót méhészzé akar képezni a kormány, akkor sokkal nagyobb súlyt kell a képzőintézeteknek arra fektetni, mint a jelenlegi körülmény között, a mikor méhészeti vándor-

tanítóink a legjobb esetben sem képek évente 2—3 esetenél többször egy-egy tanítóképzőbe ellátogatni és szakelődást tartani. Hiszen ennyi idő a gyakorlati fogások megismertetésére sem elég, kivált ha az akkori időjárás erre éppen nem alkalmas, vagy ha a méhészaladók állapotához képest időszereitlen, azaz: még korai, avagy már kései volna azok bemutatása. S mit ér az elméleti oktatás, ha gyakorlati fogásokkal nem kísérhető az? Viszont: mikor már a gyakorlati ügyességekre kívánja a méhészeti vándortanító a növendékeket oktatni, ezeknek akkor már alapos elméleti ismerettel kell bírniok. A méhek azon természetrajzi és élet-tani ismerete pedig, amit a képzőintézet-i szaktanár nyújt, nem elég. E tekintetben maga a tanár is — ha nem méhészt — hiányos ismerettel bírván, egyedül a vándortanító adhatja elő azt kimerítően.

Csalódik, aki azt hiszi, hogy 2—3 előadáson főbb vonásokban átfutva az elméleti részen, ugyanakkor a gyakorlati utmutatást is megadva a méhészeti vándortanító: a növendék már be van vezetve a méhészeti ismeretekbe és a további tanulásra is szintén megnyertett. Legtöbbször szemel előtt nyomatlanul eltűnik biz az, s rá sem gondolt többé, — már csak azért sem, mert e

GYÓGYÁRTÁS

A goricsáncz.

Irta: Bellosics Bálint. (Vége.)

Még hull azik a végtelen kalásztenger — minden szál végére mintha színtarany kalásris lenne fűzve — s hányja-veti a buzávirág felalakodott kék fejcsékét. O-toba süldő nyul belefurakodik fényes, sárga pálcáit közé a hűvös árnyakért; kótlagató fűrjek hác kái szaladgálnak benne szivárványszínű bogárkák után, imbolyogva, mint a katalankörö el-zabásdó pelyhe; fakó szőrű róka még elosonhat benne a tanyák tyukketrezei alá, — de holnap és aztán! — A esendes alkotnaiti levegőn át kijárt kerékgyaggy kótogása száraz kezelek recsegése hallat-zik, a talyigant porfűrdőjéből eserrene menekszik a foglyecapat, szilaj jó kedvelő dalolva, ujjongva jönnek az aratók.

S áptereg az egész sereg, mint a csöp alá jutott kalászfél. Hátul a pajtáskertben szénylik az óriás pajta nyikorogó kék szárnya s magába nyeli át a sok fíradt, poros embert. Maga a zír-zavar, gszzeviesztés fő-fő patrónusa, szent Hübels el elálmálkodna azon a c-odálatos keveredésen, melyet közrelog az ódon pajta négy d-szalkala. Zsibongás, inceskedés, tréfa, vihogás bábeli keveréke haladós ijedelmebe ejti a pajtatető rajjai közé házasodott csalámfiamlakat.

A régi arató hirt visz a talán eselődnek ott ragadt goricsánczok arról a szép földről,

melyről elszakadt; az új minden léptére vigyáz, csak úgy hányódik a többi között ide-oda.

A pitymalló nap tres pajtába kukkant be a jövendő reggelen. Alig, hogy felszűresülte a harmatot, már nyiszálja a borotva-éles kasza az életet. Eldől előltük az isteneremeltette rozs, buza, mintha tudna, hogy kettőnek adja meg a mindennapi kenyeret, a gazdag uraságnak a kalácsot, a szegény goricsánczok a fekete kenyeret. — Mind nagyobb s nagyobb helyen terem a városi gyerek gyűfája, a tarló berzenkedő kopaszsga mind nagyobb lesz . . . A goricsáncz küzd a nap izzóhegyű sugár-árdaival, a munka hűv: vertékharमतól szór le — alig győzi a vízholdó.

Dolgoznak délig, délután, sokszor holdvilágos estén fel éjszakán. Ritkán téved az aratás hetköznapjai közé ünnepi Egy-kettő mégis, azt tudják s számítanak rá. Elmegy utának az ország, a nagyságos asszony, a gyönyörűsége kisasszony, az ispan ur, vagy a fiatal ispanbojtár. Ha megpillantják az ut porában a kocsiát, a paripát, a kevétkötök bel-kapnak a köteles-mesterségbe, a maroksz-dő lányok l-bse állnak s egybe úgy összekötözik az érkeztét, hogy ezirabb lesz a gordusi esomónál. Nem kérik, tudják ugyanis, mi a váltásdíj; egy hordó ajándék-bor, friss sütemés kenyér melléje.

Igy dolgoznak nap-nap után. A miat fogy a gabona, fogy az idő is; a napok, hetek, egy egész hónap, sokszor több is, csak a jökdévik marad meg — leszedik az óró magyort, az erős munka leszarítja az izmokat, a marok megérgesül, csak kedélyük marad visszlány.

Ritka nép szereti egy a dalt, a tréfát, a költődét, mint a vend. A jól végzett munka, a jó idő, egy eljöttt víz szó dallásra hangolja mindjárt s abból a kedves, szomorúan mela alaphangból, melyből a szláv énekek daljaita szövődik, kitör — mint a parászból a visszafajtott lüng egy-egy józú kurjantás, elperreg százsor is a vend dalok nóta-farkat: trajlitrabun drajban jója. — Megszereltt, éneklí a magyar népdalokat; vagy csak a dallamot, vagy szövegével együtt.*

A dal és táncz két kedves víz csimborája a goricsánczokoz. Nem kell hozzá a hetedik nap nyugorása, kifáradt lábú tüzosa illeszkedik bármikor. Izzasztó nappali munka után, ha megvacsoráltak, lámpájuk libegő világosságba körül állmósan donog a vac-oravesztő, szettául a holdy két szárnya, egy-t-kettőtől rőff-n a harmónika bőgője, a pasztó harmatos, puha szőnyegére kireh-bn a fatalság, sulog a vígató, kopog az östör-nyé papucsarok, nyílfon a harmonika, esztalan tánczó szilajítja a jó kedvet s járják akár csak az osteria agyagpadlója dőnőge a labák alatt. A hold beszerja csüst szilánkkal, kergelődő árnyak-kal a parasz-hallet képet. Járjak a walezeri, a mazari, a polkati, mire elég nótát szállít az internacionális muszika nyugorogó kolportálja — a verkiis. Így lehet, hogy belevegylhet a tánczba a mulatózó legények és lányok bizalmasabb társalgása s így lesz sok marokszódó lányból híressasszony. — Hát a esárdás! Ebbe a kedves, ille-

* Kardos János hodosi ág. ev. lelkész befördöttöta Petőfi néhai népalati és Vörösmarty Sőzarat is magyar-szend nyelvre.

tárgyból vizsgát kiállani nem kell s a dolgot későbbi komoly oldalát számba sem veszi.

A szaklapok volnának arra valók, hogy a nyert ismereteket kibővítsék. Ámde az ezekben megjelenő közlemények nem oly összefüggő, egymásba folyó egészek, hogy velük a hiányosakra építeni lehetne. A szaklapok a méhészeti újabb ismeretek és vívmányok egyes részleteinek bővebb tárgyalásával foglalkoznak; ezeket pedig csak a gyakorlott méhész érti meg.

De hiszen azt mondhatják t. olvasóim: hogy a szaklapok nem nyújtanak egymásból folyó egészet, ott vannak a méhészkönyvek, melyek az ismereteket teljes egészben tárgyalják. Igaz; csak hogy ahhoz nem nyúl a tanító-növendék, mert nem kénytelen vele és mert eléggé el van halmozva más felkészüléssel járó tanulni valóval. Ha kilépett, első éveit ismét számos gyakorlati teendő, hozzá egy kis fiatakorlóbort is elfoglalja. De ha a tanító-képzőben szakértő egyén által hetenkénti 1 órán át alaposan oktattatnék a méhészeten, s kötelezve volna ebből — ha nem is az évi zárvizsgán, hanem időközönként, legalább a szaktanárnak — számot adni és ha bizonyítványában, oklevelében, egykezve, tanúsított szorgalma e tárgyból is kifejezést nyerne: bizonyára szakszerű méhész lenne belőle.

Nézetem szerint kifizetné magát, ha a kormány a jelenleginél is nagyobb áldozatra méltatná ezen gazdasági ág fejlesztését. Vándortanítóink jelenlegi munkaköre oly nagy, hogy megfeszített igyekezetük sikere is sok helyen elenyésző csekélység. Mikor 2—3 évben csak egyszer képesek a jelentékenyebb helyeket is beutazni, a legtöbb községben pedig ezideig még nem is voltak, s midőn egyszer megjelenésükkel az elméleti ismeretek előadásán és a gyakorlati fogások bemutatásán csak túlság kénytelenek átmenni: ott bizony a méhészethoz jórészt jártas vagy az ügynek már megnyert egyének tanulhatnak csak. És ez nem a vándortani-

tónak hibája. A jelen körülmények között sem lehet ugyan a vándortanítói intézmény eredményét tagadni, mert működésük buzditólag, serkentőleg hat, s a méhészek száma folyton szaporodik; de ezen egyszerű tanítással vajmi keveset sajátíttatnak el s a felgyújtott láng kialudnék, ha nem volna nyomában a hivatott méhészek bátorítása, mely e lángot tovább szítja.

CSIKI JÁNOS.

A baromfi-kiállításokról.

Ira: Dr. RÁTZ ISTVÁN akadémiai tanár.

I.

Abban a helyzetben vagyok, hogy a néhány nap múlva dr. Ritz István akadémiai tanár és Kormos Alfréd szerkesztése mellett megjelenő „Gazdik Évkönyve” című almanachból (megrendelhető Budapest, Erzsébetkörút 21) melyet a földművelésügyi miniszter, minán ezen évkönyv a könyvt és gazdasági események és azok hatásait könnyen áttekinthető keretben ismerteti, a gazdalközönség és a gazdasági egyesületek figyelmébe ajánlotta, fenti című cikket az évkönyv megjelenése előtt közölhetjük.

Egy-két évvel ezelőtt a baromfi-tenyésztés hazánkban csak abból állott, — hogy minden gazda igyekezett annyi baromfi tenyészteni, a mennyire háztartásának szüksége volt s ha aztán a költés jól sikerült, akkor a felesleg piacra került. A piacot azonban úgy régebben, mint most is, inkább a kis gazda és a földmívelő nép látta el tojással és baromfival.

Az utóbbi időben azonban a baromfi-tenyésztés is nagyobb figyelemben részesül s ma már kezdik belátni, hogy ez fontos és jövedelmező ág a gazdaságnak, a mely jelentékeny anyagi hasznot hajt az országnak s bizonyára még többet fog jövedelmezni akkor, ha a tenyésztés rendszeresebb és intenzívebbé válik.

Épen azért nagyon örömdetes, hogy legújában a földművelésügyi m. kir. miniszter is figyelemben részesíti a baromfi-tenyésztést s a nemesebb baromfifajok megnevelését, a gazdasági iskolákkal kapcsolatos baromfi-pepiniériák létesítése, a szárnyasok tenyésztésére és betegségeire vonatkozó népszerű művek kiadása és terjesztése által igen hatatosan támogatja a baromfi-tenyésztés fejlődését.

Ma azonban még messze vagyunk attól, hogy akár Angliával, akár Franciaországgal, vagy csak Németországgal is felvehessük e tekintetben a versenyt s bizonyára sok idő fog még elmúlni, a míg olyan tiszta fajokat

béres rakosgatja tenyeréből tenyerébe marokszedő lányok derekát és még egyszer, utóljára: hogy volt! Hej, hiszen csak lenne erőgörs! — Az agg magtár padlásáról egyre hangzik az „aó, aó” a fűrés bagoly hangja éjfél kettőkor, de azt már egyik sem hallja.

Masnap elindulnak. Elmennek azon az uton, melyen jöttek. Lázás nyugtalanság fogja el a egész csapatot. A felhőnő pityereg, őszinte parola csattog a fűrés között, aztán felülnek. Hej, ha mostan felülhetnének a tündérrály szelbesze kosziára, az se futna elég gyorsan! — Pedig úgy siet az a zörgős-zörgős szekér! A deres tarlón ott vesződik esőhej, mögött a kondás bojár a bika-nyállal, úgy kötözi, úgy szabadulhat tőle, befűdi a szemét, alig láthatja a messze haladó szekereket az a piros derekót, mely egyre izg-mozog, forgul-izg visszafelé...

Tele z ebből nehéz a haladás. Megakadnak itt is, ott is. eszárak előtt, boltok előtt; itt tarka kenderőt, ott egy fűzér ávágkálisért. Kik Szomogyból jönnek, somogyi mokány lovak habosans vonszolják nehéz búzájukat, de egyre fogy a lerhik. Kicsorran, kilugyan az egy kocska, ott is egy kocska csaplóros zsidónak ludjai száznara.

Igy érnek haza. Nyomorult terméskük, úgy a hogy be van takarva, hozzá teszik, mit tiszta keresetk messze, messze tájon, — meg lesz így valahogy a kenyérük. De hát a ki ingyen dolgozott, ki már előre kivette bérért? — Az újra kilincsel keres, újra ker, könyörög.

— Prozim gonzpon gazda, nincs kenyérem...

leszünk képesek tenyészteni, mint Anglia és olyan jövedelmezővé fogjuk tenni baromfi-tenyésztésünket, mint Franciaország.

Tagadhatatlan azonban, hogy az érdekfődes mindinkább növekedik a baromfi-tenyésztés iránt s nemcsak az országos baromfi-tenyésztő egyesület és a gazdasági egyesület baromfi-tenyésztő osztálya karolták fel ez ügyet, hanem a vidéki gazdasági egyesületek is programra tűzték annak fejlesztését.

Mindez alapos reményt nyújt arra, hogy a baromfi-tenyésztés rövid idő múlva egyik legfontosabb és legjövendelműbb ága lesz a gazdaságnak, — ha megfelelő gondokkal, az eddignél több előrelátással és szakismerettel fogjuk azt művelni és fejleszteni.

Csak hogy a fokozatos fejlődésnek első feltétele az, hogy minél szélesebb körben terjedjenek azokat az ismereteket, a melyek elengedhetetlenül szükségesek a racionális baromfi-tenyésztéshez; de gondoskodnunk kell már most arról is, hogy azon veszélyek ellenében, a melyek a baromfi-tenyésztést fenyegetik, kellő időben és biztosan tudjunk védekezni.

A legnagyobb és legnehézebb leküzdhető veszély a fertőző betegségek képezik, a melyek évenként óriás veszteséget okoznak s egyes vidékeken a baromfiállományt teljesen kipusztítják.

Tulzának tartom ugyan azok aggodalmát, a kik a szárnyasok fertőző betegségeiről azt állítják, hogy ellenükben védekezni egyáltalában nem lehet, de azt el kell ismerünk, hogy e sikeres védekezés nem könnyű feladat, mert a fertőző betegségek terjedését olyan sok, néha igen kicsinyesnek és a figyelemre alig méltónak látszó körülmény segítheti elő, hogy igen nagy óvatosságot kell kifejtenünk minden irányban, ha meg akarjuk őltetni ellenükben a tenyésztést.

És e tekintetben még sokat kell tanulni a gazdalközönségnek, mert a házi állatok fertőző betegségeiről általában, de különös a a szárnyasokat pu zítő járványokról nagyon sajátosság és a tudomány mai állásával homlokegyenest ellenkező nézetek vannak forgalomban.

A lépfenéről ma már a legtöbb értelmes gazda tudja, hogy az nem a vérkészítés hiányosságának a következménye s nem a vérrendellemen vegyülete, hanem a lépfenébacilusok által idéztetik elő. A takonykóról is eléggé ismeretes, hogy azt nem a genynek a vérbe való felszívódása vagy az istálló rosz levegője okozza, amint azt régebben hitték, hanem egy sajátosság fertőző anyag. Ellenben a baromfiak között járványosan fellépő betegségekről a legtöbbben még azt hiszik, hogy azoknak oka a meleg vagy nedves időjárásban, a rosz vízben, a meghűlésben és ezekhez hasonló mellékes körülményekben rejlik, a melyek elősegíthetik talán némileg a betegségek terjedését, — de nem lehetnek azoknak előidéző okai sohasem.

Ebből magyarázható meg aztán az is, hogy a legtöbb tenyésztő nem tud védekezni ezen bajok ellen. És ez nemcsak azért káros, mivel így a baromfiállományok nagy része pusztul el évenként, — hanem még azért is, mivel sok tenyésztő elveszíti a kedvét s félbehagyja a tenyésztést, mint olyat, a mely részére semmi anyagi hasznot nem hajt. (Folyt. köv.)

Hirek és különfélek.

— **Az ő Felsőge** által e hó 9-én Budapesten tartott fogadtatások alkalmával Vasvármegyét a következő küldöttég képviselte: Szontmártoni Rádó Kálmán főispán, Dr. Károlyi Antal alispán, Dr. Birdósy János főjegyző, gr. Erdődy Gyula fő-lovasmester, Horváth István prépost-plébános, Stegmüller Károly kanonok és Herényi Gotthárd Sándor. Ott voltak továbbá az összes vas megyei képviselők. Ott volt még a jákai főpáp: gróf Széchenyi Miklós is.

— **Ebéd gróf Szápáry Géza főudvarmesterénél.** Szápáry Géza főudvarmester múlt héten fényes ebédet adott a fővárosunkban időző külföldi nagykövetelek és diplomáciai képviselők tiszteletére. Jelen voltak: Galimberti apostoli

dolmas táncba beleszeretett a vend rs. Szomoru b hadájuk is megemlíti, mikor ezt enekb:

„Mati anyja hívta pito: „Hová hová ketten együt? „Káma ta pa vidra sla? „Édes anyám kérdi gyorsan. „Mati drága na pliesisce, „Édes anyám táncba, oda, Tá, gde esárás igrajó!... Hol a esárásat hszáák mostan!..”

A szerető legény kéri a leány anyját, ereszkve vele táncba. Mikor a tánchelyzer értek, mégis mással ment el a lány táncba. Haállal bűnhődik a hűtelen...

Éjfél kukorít néha az eperfin ak kakas, mikor ledől a zizögő szalmúra a lühegő sereg.

Már az ősz szelek muzsikájára táncol az eszárakd falevel, a leavatott buzából kalács sít, mikor haza készül a kurvában. De előbb még küssönak a marokszedő lányok a szomoru piszok-sárga terlora papirkalán, kalászt szedni. Az aranyárga szálakból koronát fontak: k-tőbe fontott szemesbaba két egymást keresztező félv görbül. Búzavirág kek virága, ok-sokszinű tarlóvirág, mint a drágkő, úgy világ boldé. Az egyik fejére teszi a zadd botoppannak még egyszer az ucsaghoz, minden jdt kívánni: egészségget, boldogságot, jövedelmre gazdagabb arastat.

A koronát ott hagyják az ára az övek. Utolsó vac arajak után, ha lümpajuk világozása körül állomán donog a vasorav-szót, kitárló z: hodály két szárnya, egyet-kettőt ríffin a baromfiak bőgője s a pázsit görögök, heroldó szőnyegre kiribben újra a sarác-an ez járja, amíg se Dajnában járja, minél jobban fogy az ajándékba. Kis

nucius, Tarmatti, Weiss herceg német nagykövet és neje Szász-Reumar hercegné, Lobanov herceg orosz nagykövet, gróf Nigra olasz nagykövet, Deoris francia nagykövet, Mary del Val spanyol nagykövet, Zia bej török nagykövet, Wallitz gróf szász követ és neje Obresoff hercegné, mr. Grant ezredes amerikai követ és neje, Pálly herceg és hercegné, Károlyi Alajos gróf, S. Nagy-Fiath báróné, Esterházy Miklós gróf és neje, Szapáry László gróf, Schwarzenberg hercegné. Ehd után a hazior külön bérelt hájon csigányzene mellett kivitte egész fényes társaságot a Margitszigetre.

— **A Casino nyári vigalma.** A muraszombati casino választmányja, hogy szórakozást nyújtva a társasélet fejlesztését előmozdítsa, jun. 12-ére nyári mulatság rendezését határozta el. A paplitzban folyt a készülődés, rendezkedés javában, mikor délután 2 óra tájban észak-nyugatról sűrű sejt felhőkről nyomult elő és csakhamar zuhogott a zápor sűrű subogással. A szabadban vége volt már így mindennek, miért is estefelé a közönség magat kárpótló — a Most-féle vendéglőbe gyűlt össze, a hól a kedves hölgyek mozdolgyó arczal bízattak a jelenvalókat tombolajegyek vasárlására. Ellenállni nem lehetett, elkelt minden jegy és hozott esinos jóvedelmét. Majd táncra kerelkedett még az öreg fiatalág is; magyarsos faszóval vidámság uralkodott lépten-nyomon, fával volt a fesszesség, a góg, a mi megelőt betűje a társas egyfűttének; nem is e oda, hogy aztán ez ugy szólván rögzített vigalom alig akarta végét érni. A hölgyközoruban látnok: Horváth Györgyné, Török Ernőné, Pollak Pongráczné, Süry Józsefné, Arvai Henriké, Veron Ferenczné, Mintsek Gáspárné, Olajos Sándorné, Tóth Miklósné, Takács R. Istvánné, Fasching Viktorné, Horváth Béláné, Koltay Gyözyéné és Simon Józsefné uraként, — mégis Olasz Terka, M. utok Elma, Mintsek Valéria, Moszt Jusztina, S. Kovács Paula, és Koltay Hermin urhölgyeket. Az egyfűtt ezéla adokoztak: N. N. 5 frt. Berke Mihály és Posti János 2-2 frt. Sobér Flórian, Sk. rák József, Cselezter Antal, Szöll Mihály, Hunyady Nándor, Böles Béla 1-1 frt., — ezután felülhöztek: Bazs János 1 frtót, Korömáros Jenő, Kovács I. Irén, Völgye György 70-70 krt, N. N., Török Ernő, Süry József, Arvai Henrik, Fasching Viktor, Mintsek Gáspár 50-50 krt, Fodor B. nő, Sinkovitch Kálmán, Szócs Lajos, Wlassits Nándor és Weiss Béla (Billatiné), Gáspár Ferenc, Maradits István, Heiszgy Ferenc, Kuszálik Ferenc, Fűst Ödön, Veron Ferencné, Olajos Sándorné, Tóth Miklós, Csáries József, dr. Cipótt Zoltán, Moszt Jusztina, Neumann Vilmos, Olasz Terka, Horváth Béláné, Harmner Géza, Kropf János, dr. Prugberger Vincze, Metzker Mátyás, N. N. 20-20 krt és Takács R. István 10 krt. — A tiszta jóvedelem 31 frt 40 krt. Elég szép és nem várt eredmény, noha az eső igen sokat visszatartott a megjelenéstől.

— **Nagyfelkü adomány.** A megéss püspök ur ö mlta, a jótékonyaságaról ismert főpap, a koronázási jubileum alkalmából 500 frt költdött a szombathelyi polgármester kezébe, hogy azt a város szegényei közt kiosssa. A kiosztás 8 án, az ünnepegyes isteni tisztelet után történt meg s abból 376 szegény részesült.

— **Budapest székváros.** Felsősg királyunk a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére 1892 június 10-én kelt legfelsőbb elhatározással legkegyelmesebben megengedni miltározta, hogy Budapest főváros — mint a király magyar székvárosa — ezentúl „Budapest fő- és székváros” elnevezést használhasson.

— **Előterjesztés.** Simon József szombathelyi IV. oszt. irodatit és edényei adóhivatalához III. o. ellenőrt nevezetett ki. Gratulálunk!

— **Gróf Zichy Ágoston** és neje, a belatínai uradalom tulajdonosa, a folyó hó 21-én Bicsben gróf Bismarck Herberntnek Hoyos gróf-nél leendő esküvőjén értesülésük szerint nagyok lesznek és onnan 25-én hosszabb tartózkodás végett ellátogatnak bellatínai bírtokukra.

— **A muraszombati casino** június 12-iki mulatságára tombola-tárgyakat ajándékozni szivesek voltak a következő t. hölgyek és urak: Moszt Jusztina, Böles Béla, Fasching Viktor, Dr. Cipótt Zoltán, Mintsek Elma, özv. Veron Ferencné, Horváth Pal, Arvai B., Neumann Vilmos, Hunyady Sándorné, Török Ernő és neje, Takács R. Istvánné, Sinkovitch Paula, Pollak Pongráczné, Kraejaer Sándor, Süry Józsefné, Gáspár Ferenc, Olajos Sándorné, Horváth Györgyné, Neumann Adolf és neje, Schönheit S., Grünbaum Márkéné, Hirsch Hórmán, Fodor B. nő, Fűst Ödön. Fogadják ö, valamint szives elúrútsók és megvásárlók nemes burgalmukért, ugy az igen tisztelt fellírtakok és mind a megjelenőek a casino hálás köszönetét. Süry József, egykelti elnök.

— **Figyelmeztetés.** A mostani időjárás nagyon alkalmas arra, hogy a peronospora szőlőbetegség terjedése, ép azért figyelmeztünk szőlőbírtokosainkat, ne mulasszák el a fecskenedést. Rézgálicot a gazd. egylet tagjai 26 kért kilójt kaphatják Mexner ur vaskereskedésében.

— **A muraszombati-gyanafával** van tervrajzát és költségjegyzékét itt a helyszínen fogja folyó hó 23-án Geduly miniszteri műszaki tanácsosa a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszterium megbízásából átvizsgálni.

— **A herceggímás ornátusa.** A jubileumi háladási isteni tiszteleten Vasary Kólos herceggímás rendkívüli pompát fejtett ki. Csere-nóch János dr. apátkanonok már egy hét előtt Esztergomba utazott, hogy a bazilikai kinestartás grózt értes, részben már történelmi-egy is nevezetesen egyházi szerebb kellően s a nagy alkalomhoz méltóan összeállítsa az ornátust. Az a kereszt példát, melyet a királynak a templomba léptekora a herceggímás és mise alatt Hornig püspök eskür nyujtott, ugyanaz, a melyre a király a koronázáskor esküdt. A kereszt valódi remekmű s való kis darab van benne megörzve. Az aranyzóvösti misemondó-ruba, amelyben Vasary herceggímás a jubilárius misét mondta, ugyanaz, amelyben Schotvsky primás 1858-ban a király jelenlétében a bazilikát felszentelte. Az infula Simor legdrágább infulája volt, a pástörbot pedig az, melyet a főváros Simornak jubileumi emlékképe adott. A kelyhet és a patenát, melyből a herceggímás misézt, szintén Simor csináltatta és pedig kétezer darab aranyból. Az esná (misemondó) val való brüsszeli csipke, a fűstölő a egyéb kisebb szerek sulyosan aranyozott tiszta ezüsthöl valók.

— **Vizsga.** A köhndai állami népiskolában a záróvizsga június hó 27-én déltán 2 órakor tartatik meg. Melyre a t. szülők, előjárók és tanügybarátok tisztelettel meghívhatnak. — A eszenglyai iskolában a f. évi záróvizsgák június hó 20-án lesznek.

— **Meghívó.** A szombathelyi kir. kati főgymnázium segélyegylete tőkésének gyarapítására 1892 évi június hó 27-én az Auer-féle kerti helyiségben nyári tancmulatságot tart. Belépti díj személyenként 50 kr.

— **Légyár városra** újabb ismét szép lejt adta a tanügy iránti melegt érdeklődésének. Elhatározta, hogy lejtgyermeknek oktatását apaczkára bizza. E végből az iskolaszék burgó elnöke, Gadó Mátyás plébános értekezésbe tette magát a budapesti apaczák egyik hazának főnökéjével, a ki már a jövő tavere hajlandó a székességi tantereket az iskola rendelkezésére bocsátani. Terv szerint 6 apaczából fog állani a teljes létszám, kik a tavaly felépített új iskolaházban fognak lakni.

— **Áradások.** Budapestnél a Duna napról napra rohamosabban árad. Már 6 méter magasán áll a víz. A városba több pinézben felkakt a víz s mindenütt szivatnyok működnek. A Margitszigetet az áradás legalább egy évre tönkretette. Győrtől a Duna, Rába és Lábaça egyre áradnak. Több helyen kiöntött a víz. Lépeze-Szent-György vidéke tengerhez hasonló a Répeze kiömlése folytán. — Nyitra, Zsitva és a Vág vidéke mind víz alatt áll. A károk jelentékenyek.

— **A telefon terjedése.** A Budapest-Szeged-Arad-Temesvár interurbán telefon-összeköttetésen kívül még több város, névszerint Kollósvár, Versecz, Nagyberek, Újvidék, Szabadka, Szolnok, Szekesbélvárv, Esztergom, Nagykanizsa kapnak állami telefon-hálózatot ebben az évben. Eme berendezések összes telefon-és központi váltó-készülékeit Egger B. és társa budapesti electrotechnikai és mechanikai gyári cég szállítja.

— **„Hírököz”-ben olvassuk a következőket:** Pünkösöd másodnapján két stayer-szóval káplán, fejtők a tábori lelkesítő tiszti papkaval sorozott a esztergonyi vasúti indóház vendéglőjén. A szomszéd asztalán 2 hölgy és 2 ur ült, akik magyarul beszéltek. A veranda tömve volt a Bisztriceréről jövő göcsői magyar földművelőkkel. A két káplán délszláv irodalmi nyelven beszélésen különféle magyar elnevez megjegyzést tett, a többi között egyik: mily jól érz magát, hogy a pünztárnál a tólongásban pár magyar burgist kedve szerint megöklelt és orra üthetett. — A mellettük ülő, magyarul tárgyalgó ur társaságra vonatkozta azt mondja az egyik: „Jó sörök van a esztergonyiaknak, jól is éretem itt magamat, amíg ezen, a kutyanak való magyar nyelvet nem hallottam agatni.” A magyar társaság egyik horvátul beszélő tagja ezen gaz megjegyzésre a vitöz káplánosokt galéron ragadja s tenyerét bizonyos aktushoz késszen tartva, szemé kézzé néz a henzöngőnek s délszláv nyelven méltó szavak kíséretében figyelmezteti az illetőt, hogy csak még egy sértő szó ejtessen ki a magyarokra s a tiszti sapka a papi kolárral a sárba gurul. A henzöngők — másodikat csevegtél — siettek kupájukba s onnan mikor már kiborogott a vonat, nagy vitézen — függet mutattak a magyaroknak és nyelvéket öltögtették ki rájuk. Ez is egy kép a magyar határszélről!

— **Tíz hasznos tudnivalót** jegyzett be a felesége albumába egy amerikai yankee, melyek a mily rövidke, éppen oly hasznosok bár mely gazdaasszony háztartásában. 1. Tudd meg, hogy az a legnagyobb uród, a ki annyira a maga asz-

szonya, hogy még a szakácsnőjére, szobalányára sem szorul. 2. Ha bosszant, hogy kezud a munkától durva lett s attól félsz, hogy urad oly bárgyu, hogy téged azért megcsal a helyed, hogy hályasan eszokolná meg azt a kezud: most meg ezimróléval (ne az urad, de a kezudet; ambár az amannak sem fog ártani) 3. Tintafoltokat a selyem és gyapuzsövetből terpetlenül távolítsd el. 4. Soha se tégy el ugorakit oly edénybe, a melyben előbb zsír volt. 5. A halakat előbb forró vízbe áztasd, mert ugy könnyebben megtisztítható a pikkelyeitől. 6. A kemény hus vízbe egy kis ecetet tégy, mert így puha és ízletes lesz. 7. Ha tojás fehérről gyorsan akarsz hobot verni, tégy közé egy kamányi sót, annal hamarabb fog habzani, minél hidegebb. 8. Az avas vajot mosd meg jól friss vízben, egy kevés és porrá töröd ezukrot tégy bele s a vaj ismét józibb lesz. 9. Az ujjon fesséit edényeknél tégy a vízbe egy marok szódát, ez elveszi a festék szagát. 10. Tégy sassafraslejt az aszalt gyömböcs kőz, hogy attól a fergőt távolítsd. — Ime közöttük mi is azt az albumot, hogy receptjeivel anyagot adjunk a kísérletezéshez.

— **Uj szivar és szivarka.** A pénzgímiszter a jövő hó első napjaival egy új szivar és szivarkafajtát fog forgalomba. A szivar „Senoritas” névvel újajta havanna szivar, melynek tiz darabát csomagokban ötven krajczárért fogják vevetgetni. A szivarkának pedig „Ibis” neve, szópók nélküli, száz darabonként harmadfél forint lesz az eladási ára. Azt is elrendelte a miniszter, hogy az ismeretes első mőségy egyiptomi szivarkák elárúsítását (a mi eddig csak Budapestben történt) a jövő hóusaptól kezdve az egész országba kiterjesszék.

Vegyes rövid hírek.

— **A megyéből.** Szentmárványi Radó Kálmán főispán Olasz Ferencz, eddig vármegyeházi díjnok az árvaszékhez gyakornokká nevezte ki. — **Sarlay Károly,** a muravölgyi vízjárulást ellenőrségéről leköszönt s helyette Erdődy Gyula gr. választott meg.

— **A hazából.** A király felkérte Vasary Kólos herceggímásit, hogy azt a nagyszabású beszédet, melyet a szerdai Te-Deum alkalmával elmondott, leírva adja át neki a jubileum emlékké. — **Ö Felsőge a király** még ez évben körút szándekezik tenni Magyarországon. Ezutal azokat a vidékeket látogatja meg, a melyeket egyáltalában nem, vagy régebb idő óta nem látott. — **A Királyi Pál** elhunytával megirestedt esztergonyi kerületben nagy küzdelemre van kiltatás. A nemzet párt Hercegg Mihály léptette fel. A szabadelvű párt lelkesen sorakozik Wlassits Gyula mellé. — **A koronázási jubileum napján** este leg-alább is egy millió gyertya fénye hirdette a nemzet örömet. — **Onderko János** volt miniszteri titkár 23.000 forintot meghaladó vagyonát a fővárosnak hagyta jétékonyok ezélokra. Ebből a főváros iskolái ösztöndíjat létesítenek, melyet a magyar nyelv és történelem tanulásában jeles elömettelé elemi, polgári és kereskedelmi iskolai tanulóknak osztatnak ki. — **A tata-tóvárosi segélyegylet** pénztárosa, Póssel Gusztáv önként bevallotta, hogy kilencz év alatt apránként huszonegyezer forintot sikkasztott a rabizott pénzekből és ezt az összegot a saját ezélejára fordította. — **Stefánia főhercegné** a hó 20-án fog Balaton-Füredre érkezni, hogy a vendégsége alatt álló Stefánia-yacht egyesület vitorlaversenyné jelen legyen. — **A budapesti középiskolák** ifjúsága a városilgetben a jubileumi ünnepeknek befejezéséket nagy tornajátszóval tartott, mely kitűnően sikerült.

— **A külföldről.** F. hó 16-án a „Normania” európai 2 és fél millió dollár értékű aranyat hoz Európába. — **Protics tábornok,** szerb regens, a bresztovacki-banai fürdőben szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt. — **Borzassó zivatar** pusztított Dél-Morvországban, különösen a vetéseken nagy kárt csinált. A kár több száz ezer forintra rug.

CSÁRNOKI

A szabadságharc emlékek kiállításán.

Végig néztem ezt a borzalmasan fenséges kiállítást, ahol visszhangja van a multak lekesedésének és a martirok jalkiállításának, ahol a ronogyok tépét dicőség bekén megfér az arólgyalazat dicserete mellett s ahol gyasza öltözve mereng a nemzet géniusza.

Hét nagy helyiségben (egy teremmel több mint tavaly) van elhelyezve a tömredék mellé. A falakat képek ezrei borítják. Az oszlopok mellett trofeumok állnak: fegyverek, a melyekből magásra emelkednek a vérozásdás kaszak és durva oláh-lundszak. Valamikor azoknak a puszkának dörögést gyözelmű kiállítás és halálhőrség követte; a kaszak pengéjét az ellenség vére fűttötte pirosra.

